

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Ruokamenot kuluttajan arjessa

Tieteiden yö Rahamuseossa

13.1.2011

Jarkko Kivistö

Ekonomisti

Ruokamenot kuluttajan arjessa

◆ Ruokamenot

- Kuinka suuren osan tuloistaan kuluttajat käyttävät elintarvikkeisiin?

◆ Ruoan hintataso

- Mitkä tekijät vaikuttavat ruoan hintaan?

◆ Ruoan hinnan kehitys ja näkymät

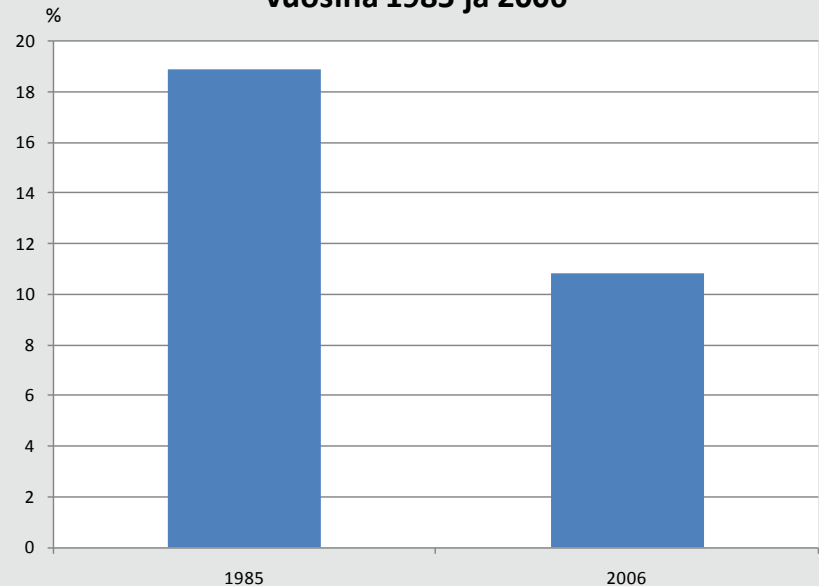
- Kuinka elintarvikkeiden hinnat ovat kehittyneet Suomessa suhteessa muuhun Eurooppaan?
- Miten hintojen odotetaan kehittyvät tulevaisuudessa?

Elintarvikkeisiin käytettävä osuus tuloista ja menoista

Ruokamenoihin kuluu Suomessa reilut 10% käytettävissä olevista tuloista

- ◆ Yhdysvalloissa osuus on laskenut alle 6 prosentin
- ◆ Esim. Keniassa ruokaan kulutetaan 46 % tuloista

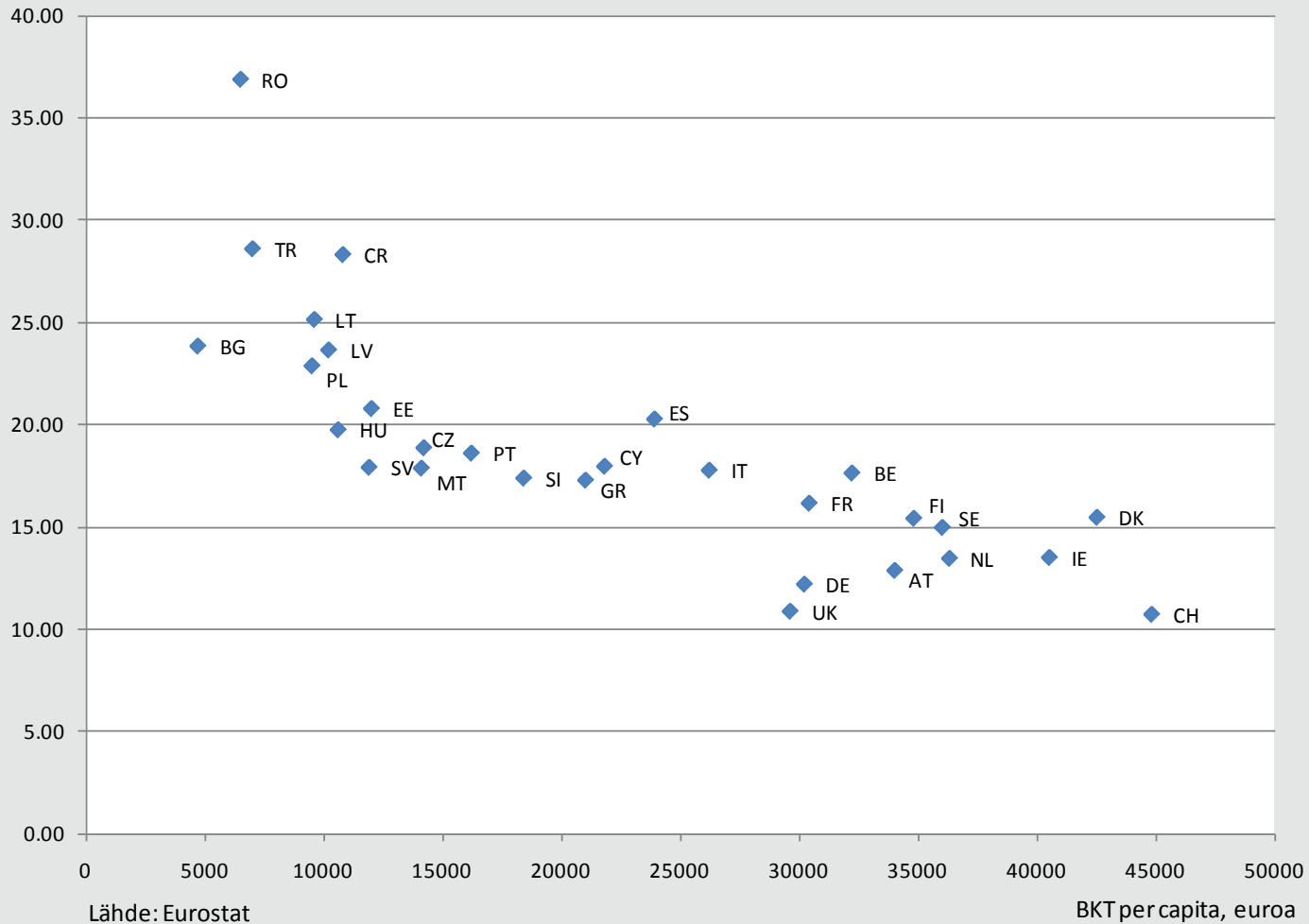
Elintarvikkeiden kulutusmenojen osuus käytettävissä olevista tuloista Suomessa vuosina 1985 ja 2006

Lähde: Tilastokeskus

Ruoan osuus kulutusmenoista riippuu elintasosta

Ruoan osuus kulutusmenoista suhteessa elintagoon (2008)

Hintataso

Ruoan hintataso on Suomessa korkeampi kuin EU15-maissa keskimäärin

	1999	2009
EU27	93	94
EU15	100	100
Tanska	129	131
Saksa	102	105
Espanja	86	91
Ranska	105	104
Suomi	111	113
Ruotsi	121	99
Englanti	103	92

Lähde: Eurostat

Suomen hintataso eri elintarvikeryhmissä suhteessa EU15:een

EU15=100	2009
Leipä ja viljatuotteet	119
Maito, juusto ja kananmunat	106
Liha	109
Kala	101
Öljyt ja rasvat	109
Hedelmät ja vihannekset	120
Muut elintarvikkeet	110
Alkoholittomat juomat	128

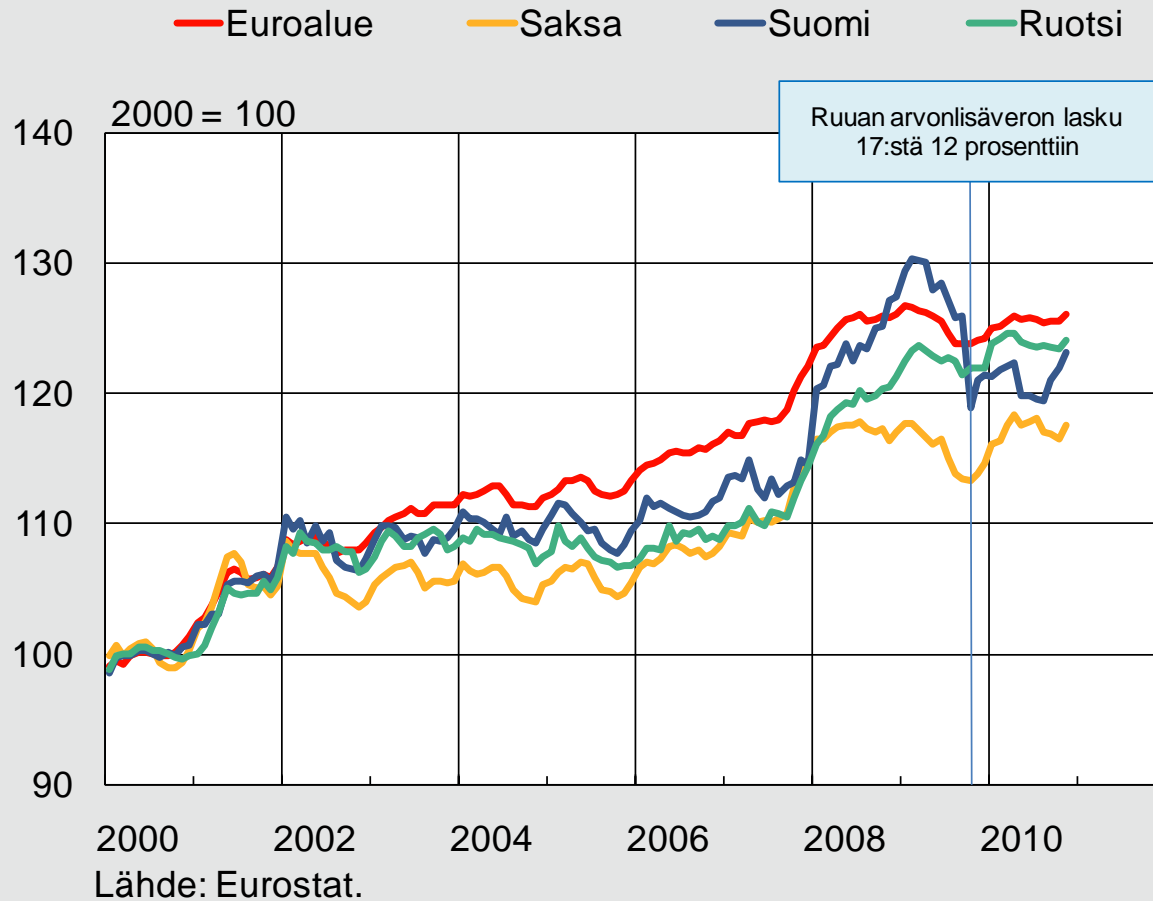
Lähde: Eurostat

Mitkä tekijät vaikuttavat Suomen korkeampaan hintatasoon?

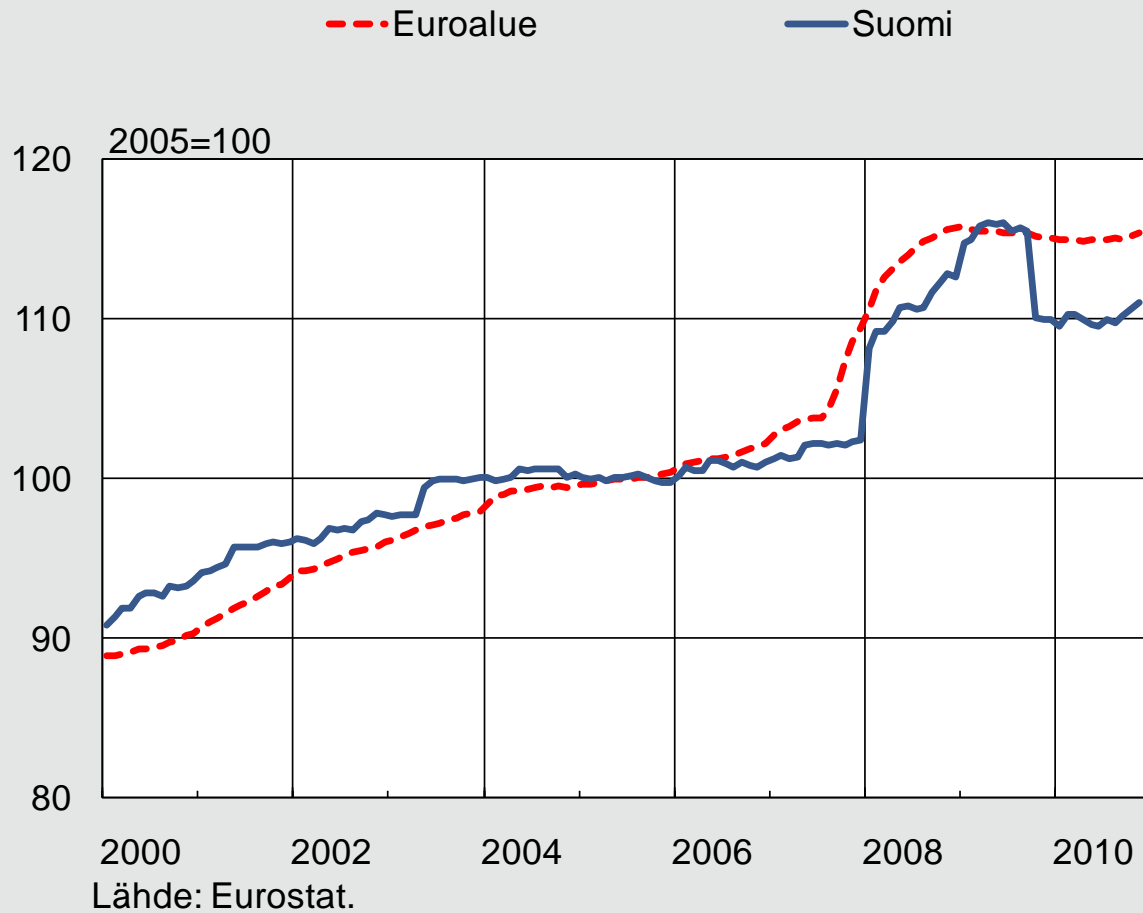
- ◆ Korkeampi elintarvikkeiden arvonlisävero
 - 13 % vs. euroalueen keskiarvo 6 – 7 %
- ◆ Maatalouden ja teollisuuden kilpailukyky
 - Tuottavuuden kehitys ollut kuitenkin viime vuosina vahvaa
- ◆ Teollisuuden ja kaupan keskittyminen
 - Suuret yksiköt tuovat tehokkuutta, mutta voivat olla haitallista kilpailun kannalta
- ◆ Kuljetuskustannukset
 - Pitkät etäisyydet, harvaan asuttu maa

Hintojen kehitys Suomessa ja euroalueella 2000 - 2010

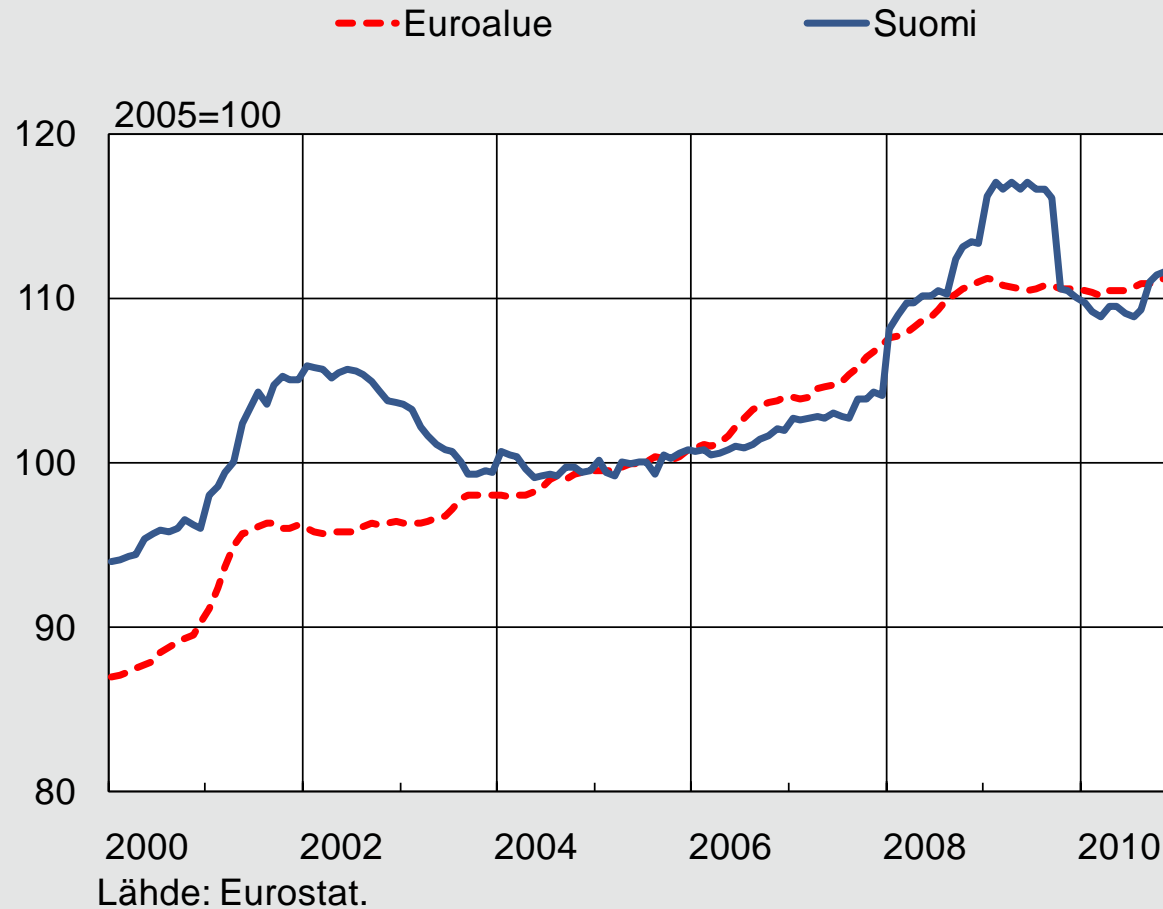
Ruoan hinta on noussi Suomessa 2008 - 2009 nopeammin, mutta arvonlisäveron lasku toi helpotusta

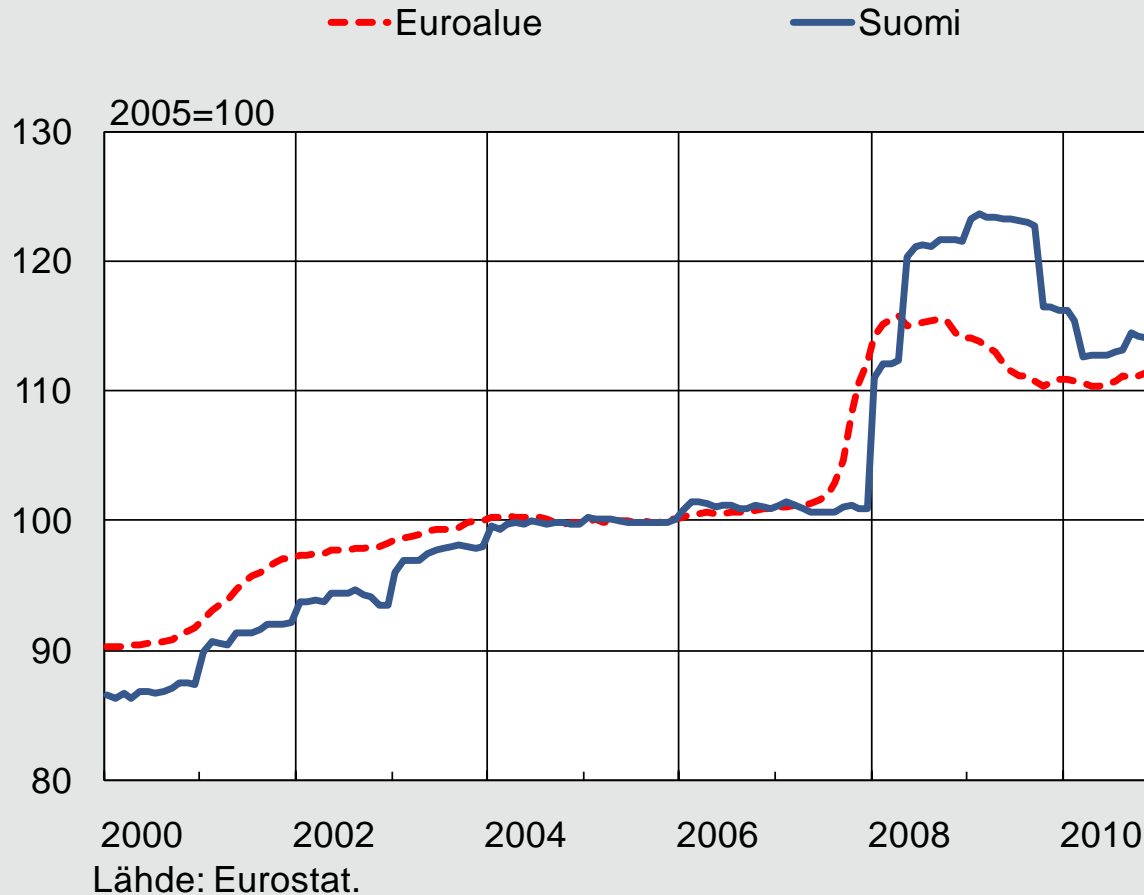
Leivän ja viljatuotteiden hintojen kehitys Suomessa ja euroalueella

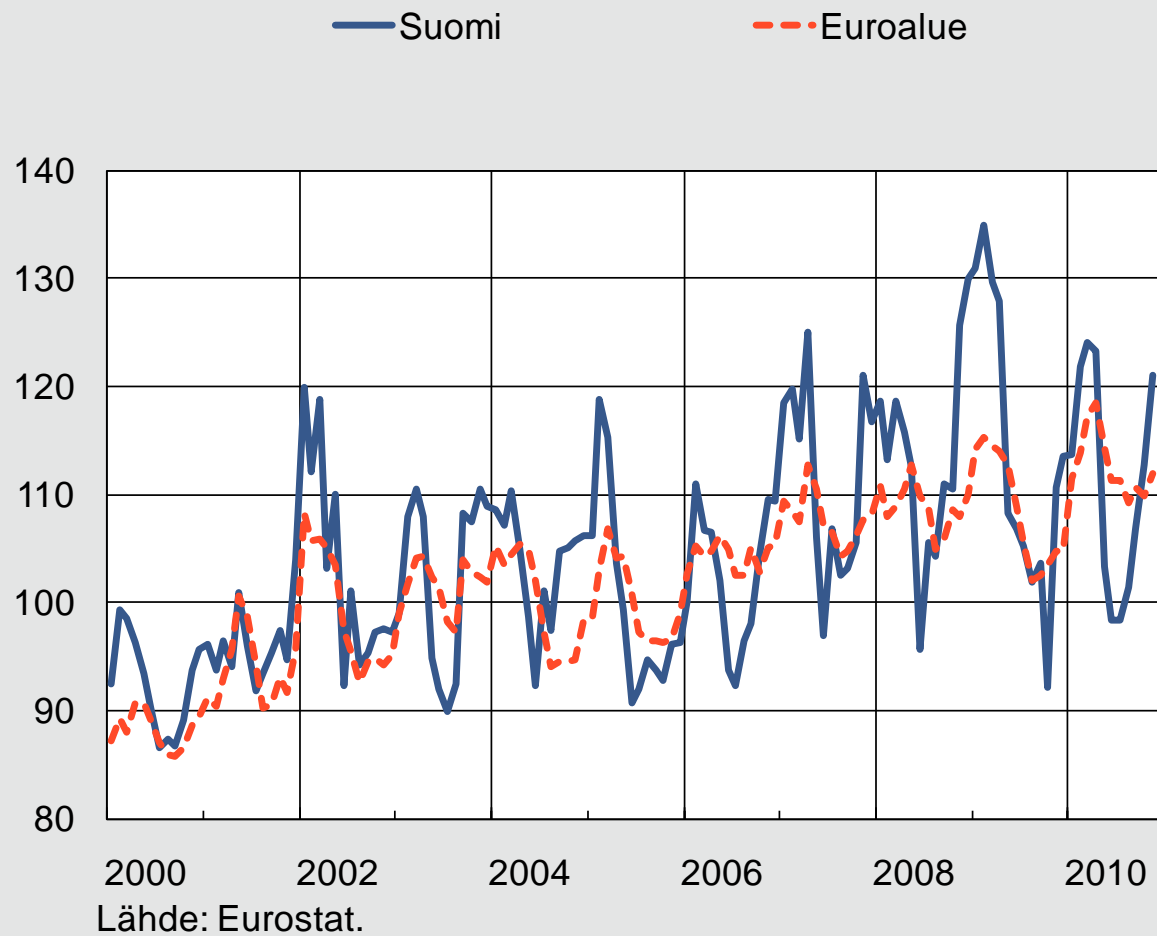
Lihat tuotteiden hintojen kehitys Suomessa ja euroalueella

Maitotuotteiden (ml. juustot ja kananmunat) hintojen kehitys Suomessa ja euroalueella

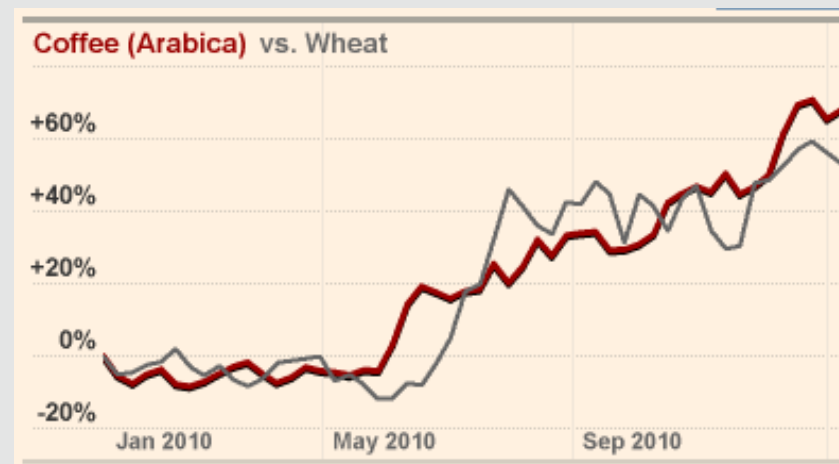

Vihannesten hinnat vaihtelevat Suomessa enemmän

Elintarvikkeiden hintojen kehitys lähitulevaisuudessa

Elintarvikeraaka-aineiden hinnat ovat taas nousussa

Mikä heiluttaa ruoan maailmanmarkkinahintoja?

◆ Tarjontahäiriöt

- Satojen vaihtelu sääolojen mukaan, esim. Venäjän kuivuus 2010
- Eläintaudit, myrkkyskandaalit jne.

◆ Kysynnän kasvu

- Väestönkasvu ja kehittyvien maiden vaurastuminen lisäävät kysyntää
- Kysyntärakenteen muutos kohti lihaa (vaatii enemmän rehua)

◆ Muut syyt

- Energian hinta: kerrannaisvaikutukset rehun kautta lihaan, lannoitteisiin jne.
- Protektionismi niukkuuden oloissa ja hintojen noustessa
- Biopolttoaineet vievät viljelyalaa ja supistavat tarjontaa
- Spekulaatio

Ruokamenot kuluttajan arjessa: Yhteenveto

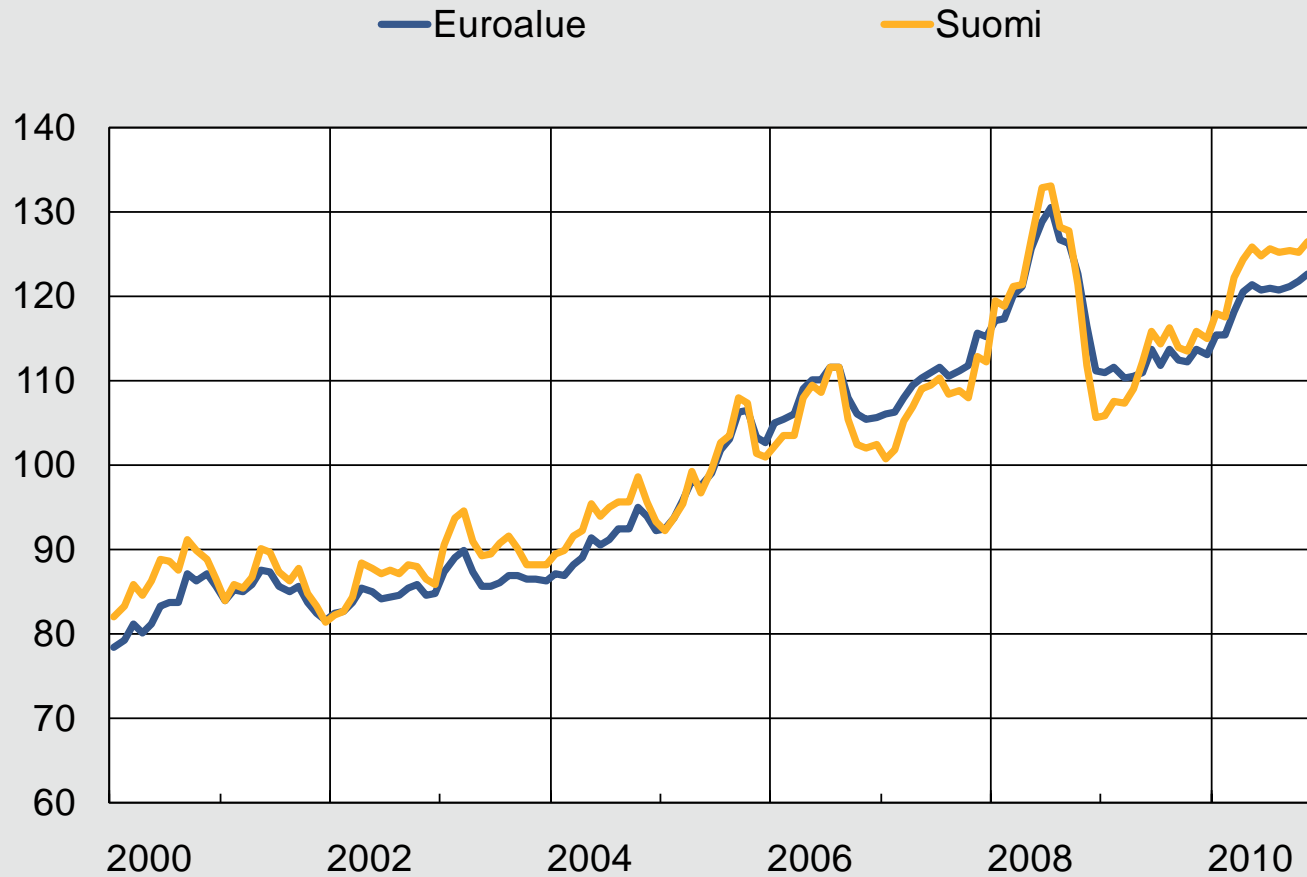
- ◆ Suhteelliset ruokamenot ovat Suomessa eurooppalaista keskitasoa
- ◆ Ruoan hintataso on Suomessa edelleen noin 10 % korkeampi kuin vanhoissa EU-maissa keskimäärin
- ◆ Ruoan hinnan viime vuosien nousu on ollut osin ripeämpää kuin euroalueella keskimäärin
- ◆ Ruoan hintaan kohdistuu jälleen selvää nousupainetta
 - Riskinä, että Suomessa hintojen nousu on jälleen nopeampaa

Kiitos!

jarkko.kivisto@bof.fi

Täydentävää tietoa

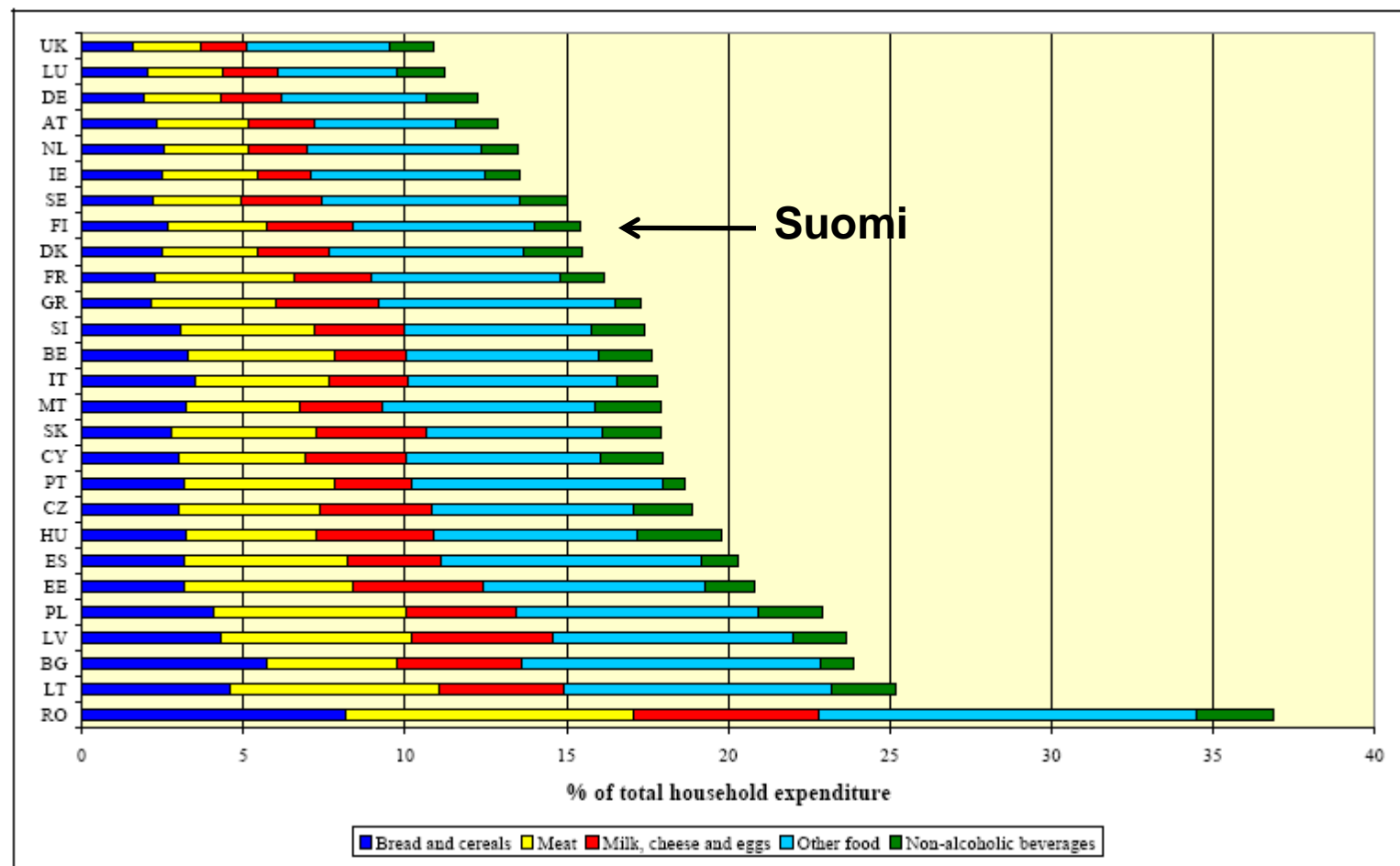
Energian hinta noussut uudestaan korkealle

Lähde: Eurostat.

Ruuan osuus kulutuksesta

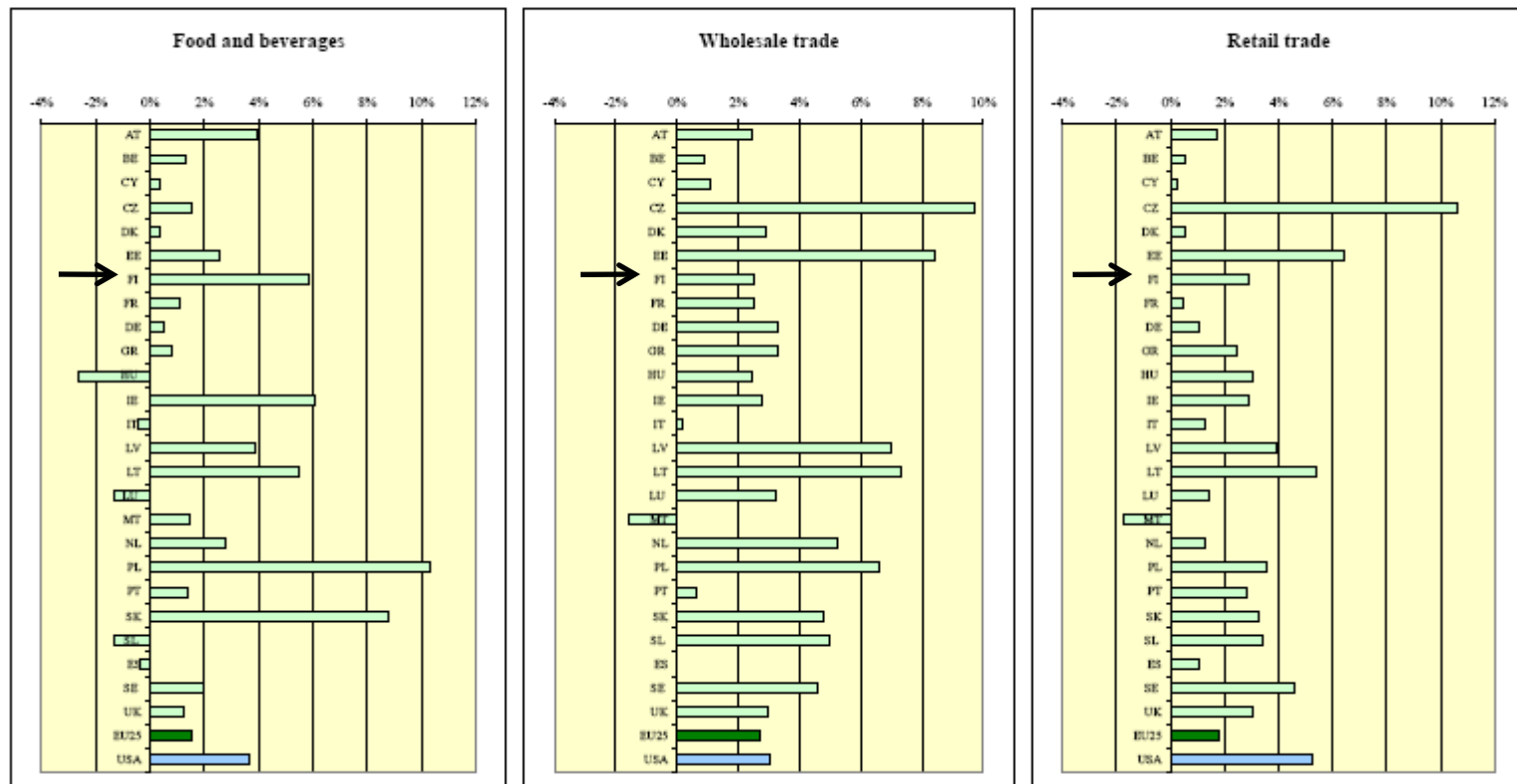
Figure 2: Composition of food consumption basket by Member State, 2008

source: Eurostat (based on HICP weights)

Työn tuottavuuden kasvu elintarviketeollisuudessa ja kaupassa

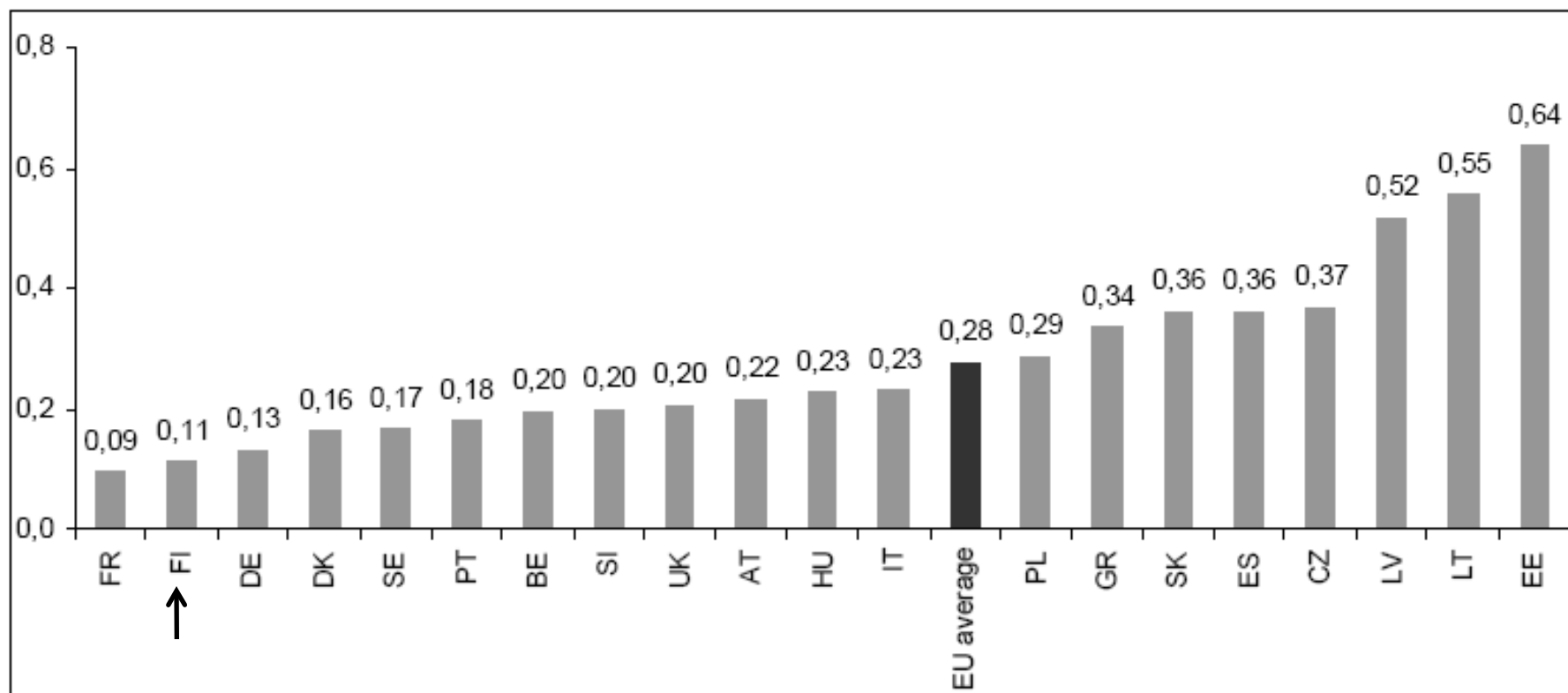
Figure 3: Labour productivity growth in the EU food and beverages industries, wholesale and retail trade, 1995-2005

Source: Calculations based on EUKLEMS

Vehnän hinnan ja leivän hinnan nousun suhde

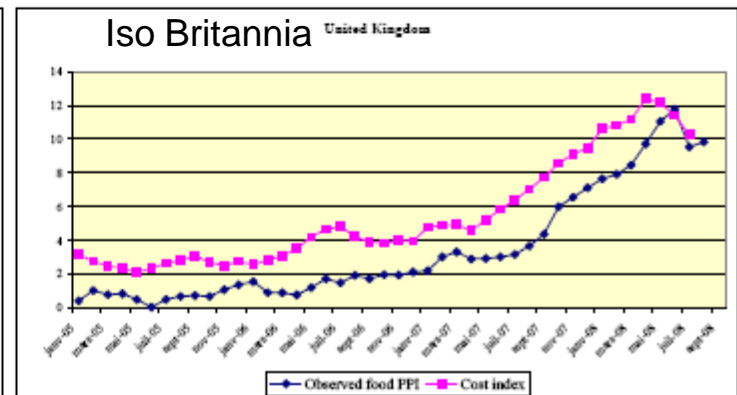
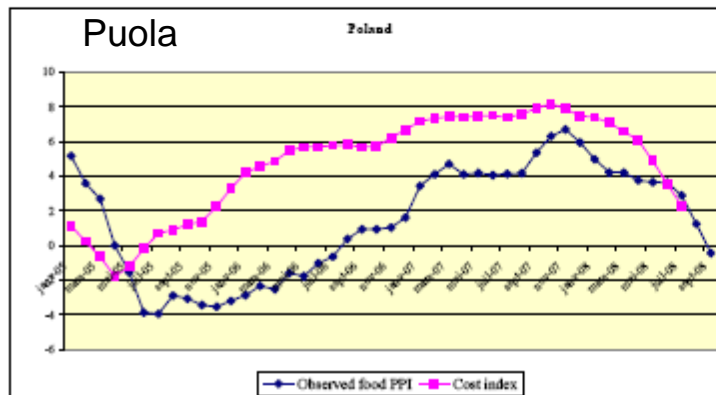
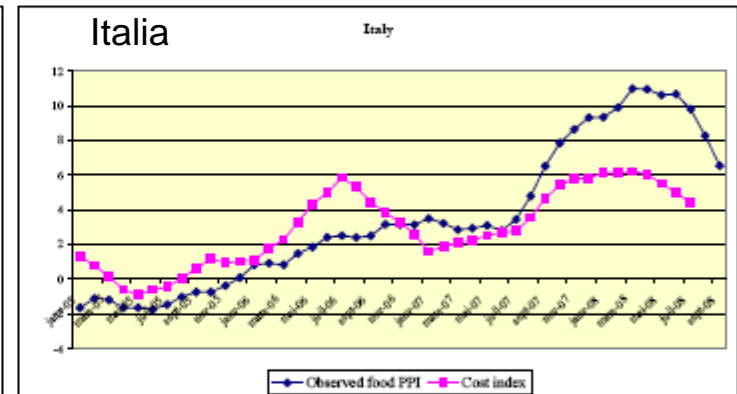
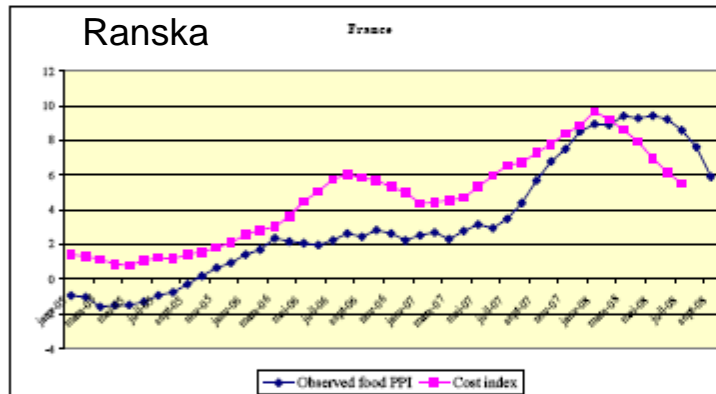
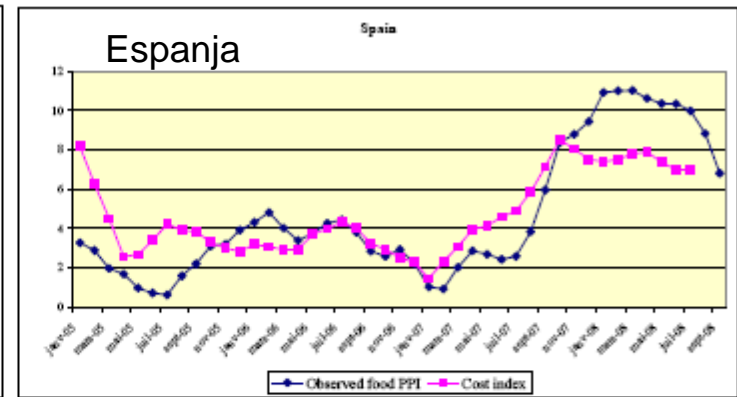
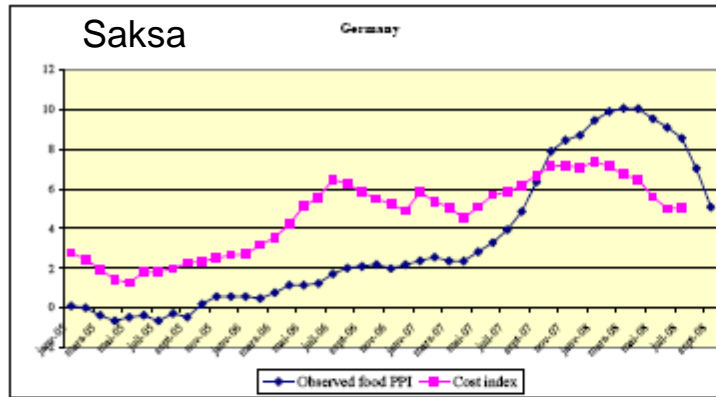
Figure B.1: Ratio of changes in bread prices over common wheat prices, 2007

Source: Statistical Analysis of the Food Price Increase, DG MARKT, mimeo

Figure 7: Comparison between changes in the food and beverages producer price index and the production cost index

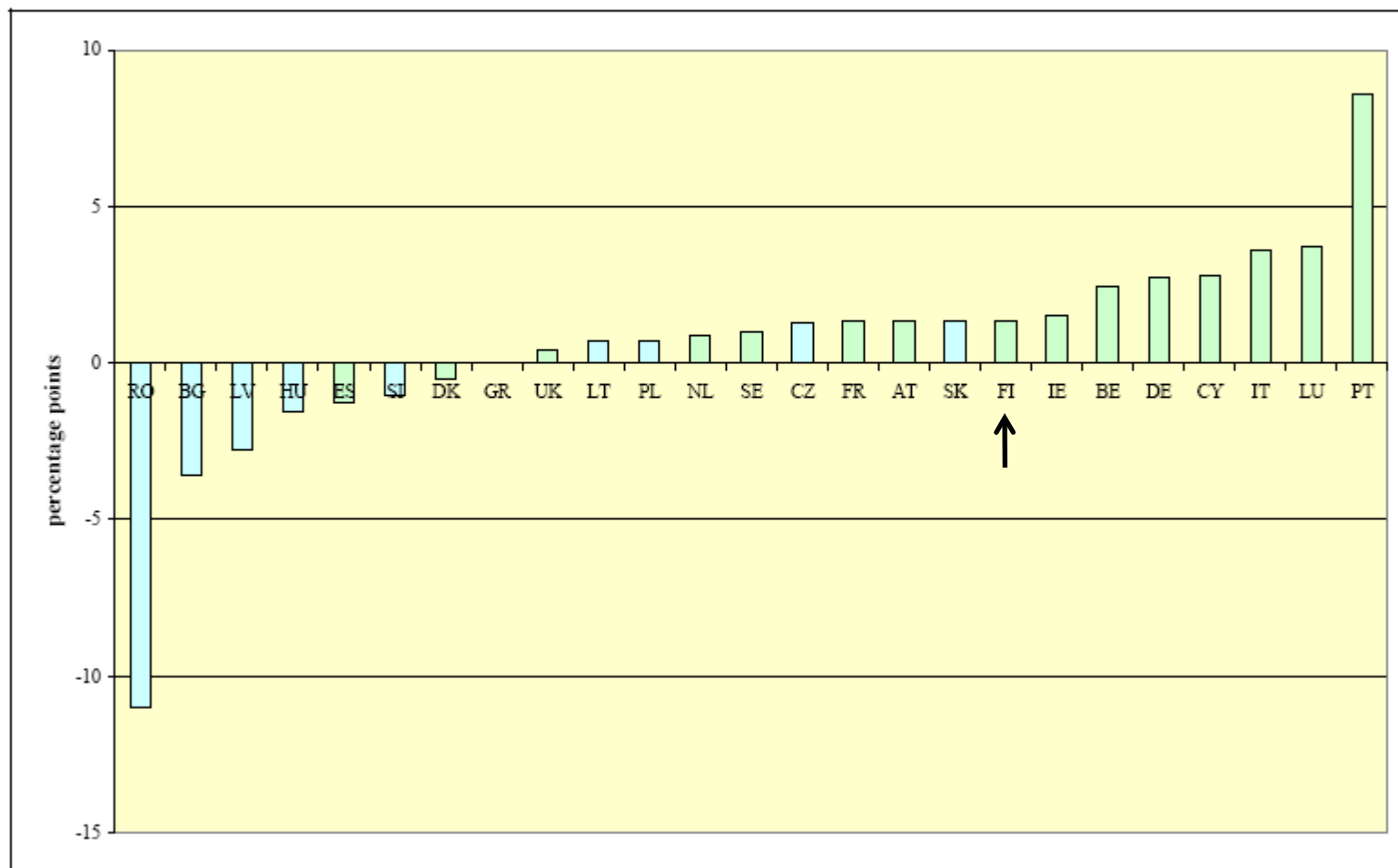
Tuottaja-
hintojen
ja
tuotanto-
kustan-
nusten
muutos
elintarvi-
keteolli-
suudessa

Source: Own calculations based on ESTAT data

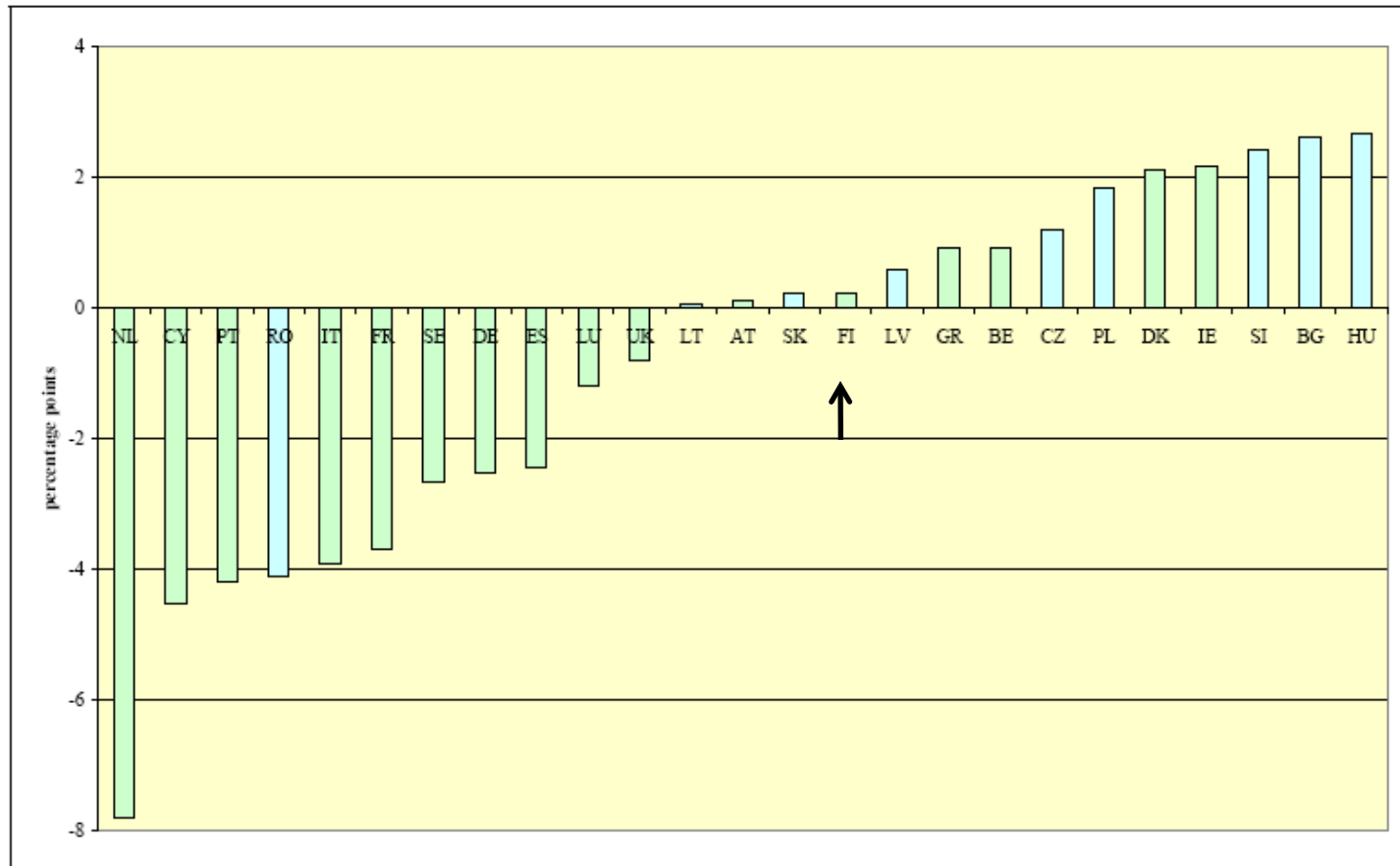
Kuluttajahintojen ja tuottajahintojen nousun välinen ero 2002/1- 2007/6

Figure 8 Percentage point difference between inflation of consumer and producer prices (January 2002–June 2007)

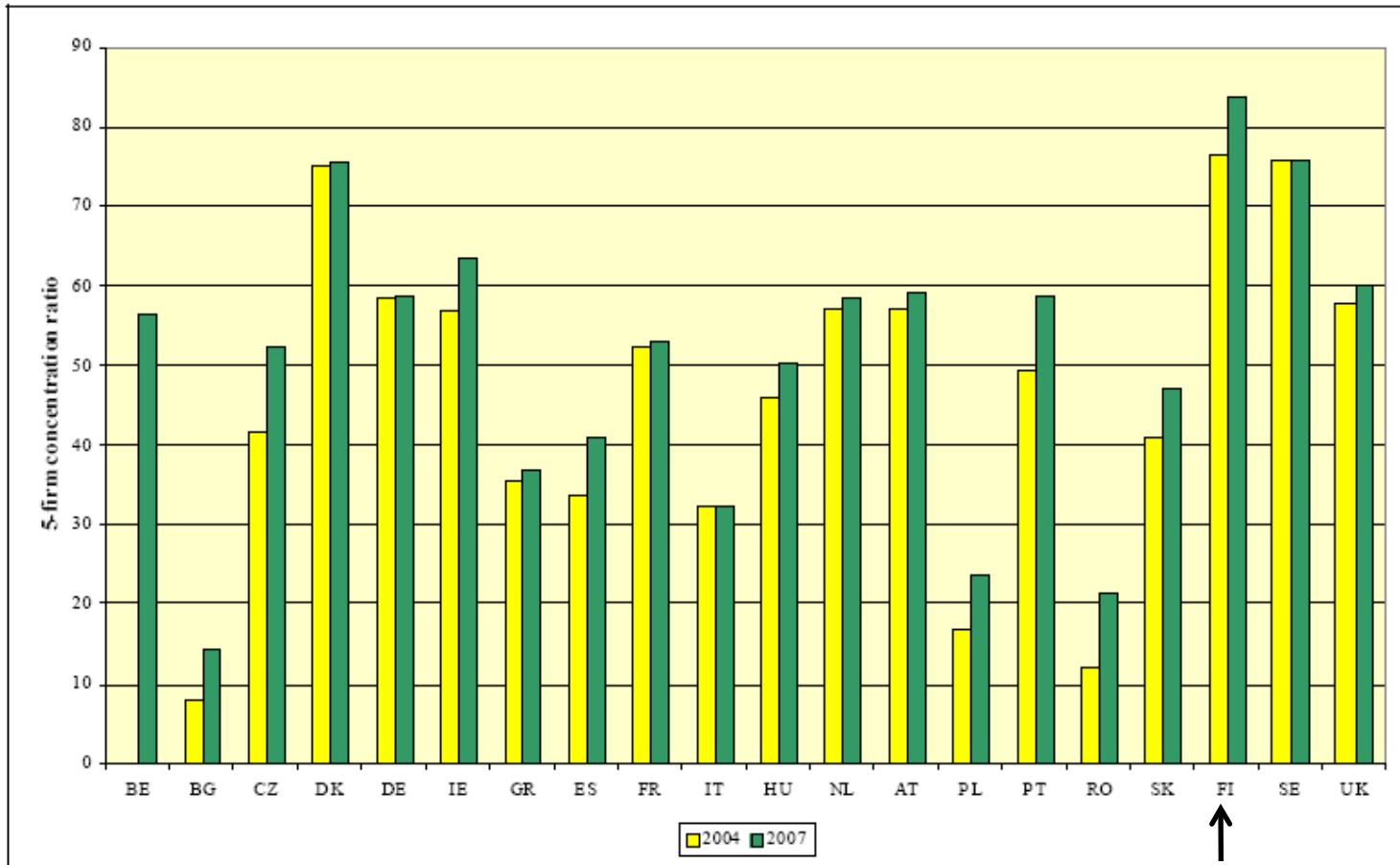
Kuluttajahintojen ja tuottajahintojen nousun välinen ero 2007/7-2008/7

Figure 9: Percentage point difference between inflation of consumer and producer prices (July 2007-July 2008)

Vähittäiskaupan keskittyneisyys

Figure 10: Combined market share of the five largest retailer chains (2007) and change (2004-2007)

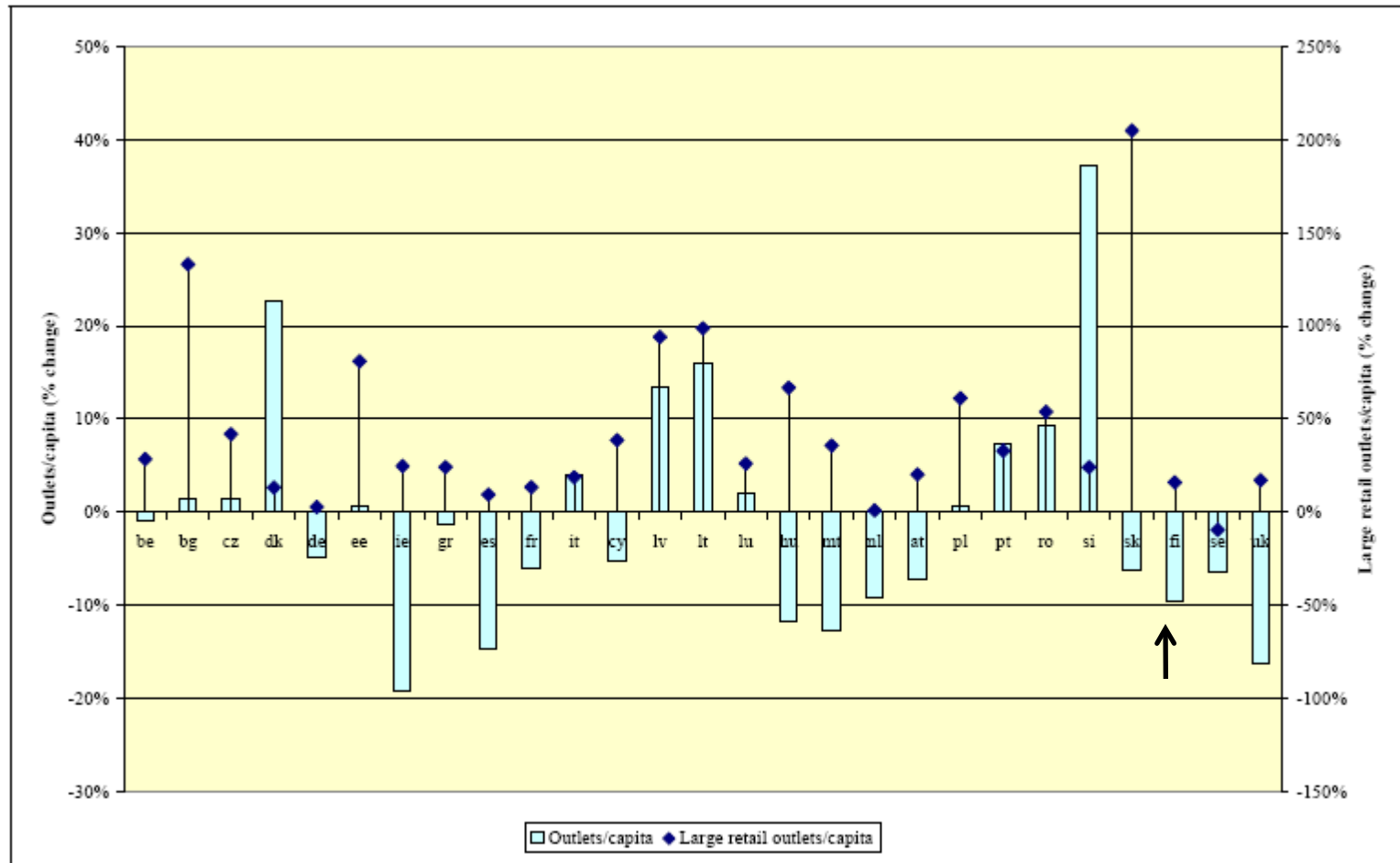

Note: There are no data for CY, EE, LT, LV, LU, MT and SI. Market shares are based on turnover and include non-food items sold by retailers.

Source: Euromonitor International

Kauppatoimipaikkojen lukumäärän muutos

Figure 11: Change in number of outlets per capita, 2002-2007

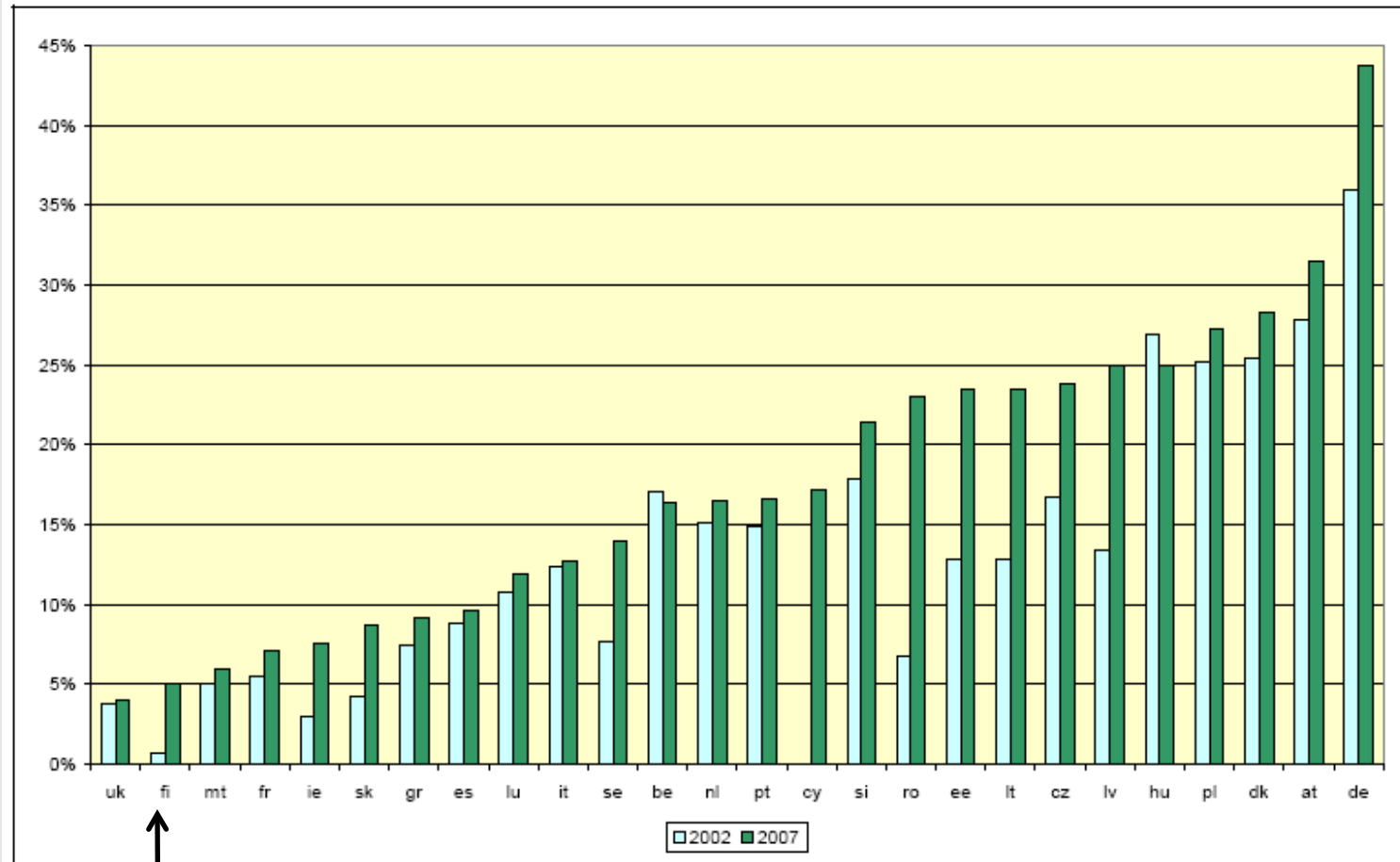

Note: Large retail outlets include hypermarkets, supermarkets and discounters.

Source: Euromonitor International

Halpakauppojen markkinaosuus

Figure 12: Combined market share of retail discounters, 2002 and 2007

Note: Market share calculated as the share of discounters' turnover in turnover of large retailers (hypermarkets, supermarkets and discounters).

Source: Euromonitor International